

var af den opfattelse, at Europa var saktet bagud teknologisk og forskningsmæssigt i forhold til USA og Japan. Man talte om „eurosclerose“. Ifølge lobby-gruppen var vejen frem friere vilkår for eksport og import indenfor EU og en fælles indsats inden for forskning og teknologisk udvikling. Også politiske ændringer i de enkelte medlemslande bidrog til en mere markedsorienteret dagsorden. I mange EU-lande fik man i begyndelsen af 1980'erne borgerlige regeringer med stor tiltro til markedskræfterne. Et egentligt *fælles marked* for alle produkter kom på dagsordenen. EU skulle udvikles fra toldunion til et egentligt fælles marked. I 1986 blev den såkaldte Europæiske Fælles Akt vedtaget og det indre marked kunne iværksættes. Fri bevægelighed for varer,

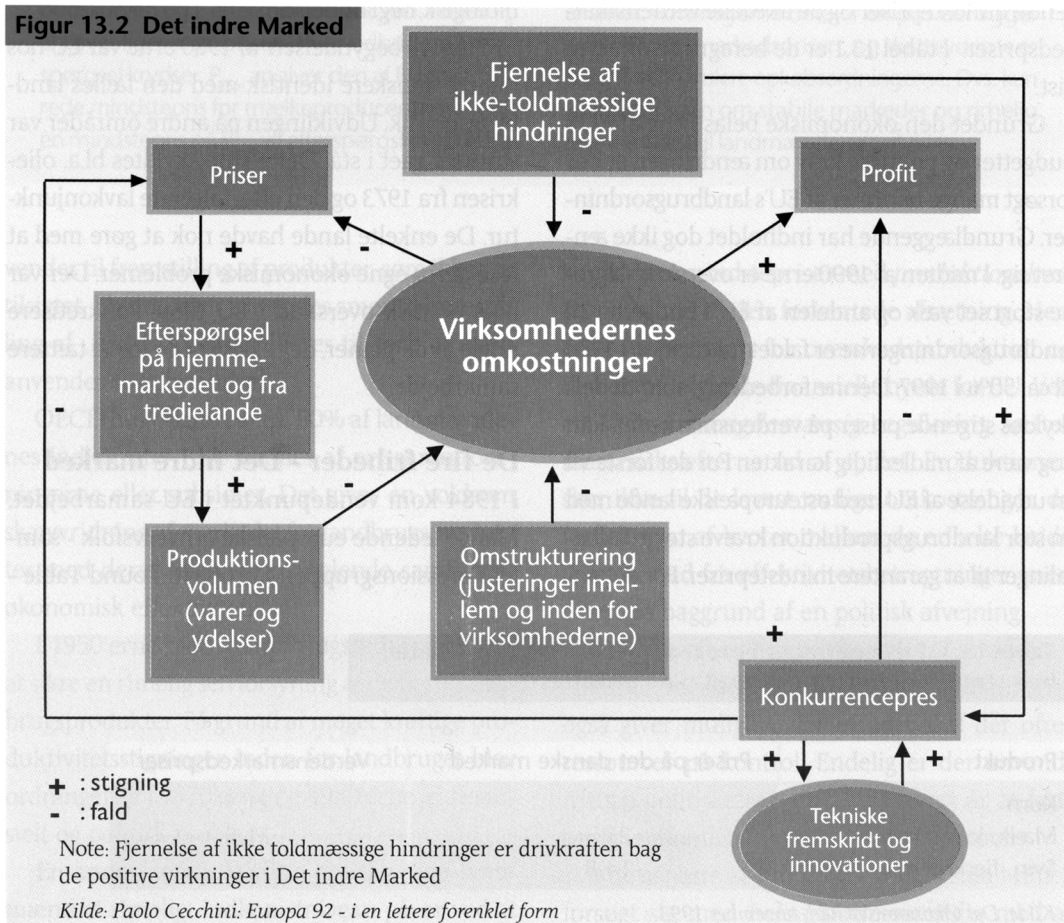
tjenester, arbejdskraft og kapital er essensen i det indre marked. Endvidere skete der ændringer i EU's beslutningsprocedure for at smidiggøre de nødvendige beslutninger for at virkeliggøre det indre marked.

Essensen i det indre marked er en fjernelse af alle handelsmæssige hindringer i EU. Der kan skelnes mellem tre typer handelshindringer:

- fysiske (eksempelvis grænsekontrol)
- tekniske (forskellige standarder og godkendelsesprocedurer i EU-landene)
- afgiftsmæssige (forskellige afgiftssatser på varer)

Ved at fjerne disse handelshindringer for varer, tjenesteydelser, kapital og arbejdskraft skærpes konkurrencen mellem virksomhederne i EU.

Figur 13.2 Det indre Marked

Virksomhederne får ens konkurrencevilkår. Priserne vil falde til glæde for forbrugeren.

Hvis *tekniske handelshindringer* er tilladt, skal en dansk fabrikant af pumper måske lave 15 varianter af det samme produkt, da de enkelte lande stiller forskellige tekniske krav. Hvis de tekniske handelshindringer er væk kan fabrikken nøjes med én variant og dermed øge seriestørrelsen, således enhedsomkostningerne falder (stordriftsfordele). Endelig vil den skærpede konkurrence over grænserne sikre, at kun de mest effektive virksomheder overlever. Generelt vil der altså komme en produktivitetstigning inden for EU som kan gøre EU mere konkurrencedygtig - som samlet blok - overfor USA og Japan. EU's manglende konkurrenceevne i forhold til USA og Japan var et væsentligt argument for at etablere Det indre Marked.

Det indre Marked er i dag næsten virkeliggjort. Der skulle vedtages ca. 1400 direktiver til at virkeliggøre det indre marked. Ved udgangen af 1997 var ca. 95% af disse vedtaget i samtlige medlemslande - Danmark har vedtaget alle - men kun 75% er sat i kraft i alle 15 medlemslande.

I forbindelse med debatten om Det indre marked blev der i den såkaldte Cecchinirapport argumenteret for, at alene som følge af Det Indre Marked vil BNP stige med 4,5%. Og dette skulle give en beskæftigelsesfremgang på ca. 2 mill. jobs. I samme rapport anføres det, at priserne på produkter i EU vil nærme sig hinanden. De positive virkninger af Det indre marked er sammenfattet i figur 13.2.

Virkingen af det indre marked er endnu ikke blevet som forventet. EU-kommissionen kom i 1996 frem til at der kun er realiseret mellem 300.000 og 900.000 jobs som følge af det indre marked. Virkningen på BNP er skønnet til ca. 1% stigning. Altså en stor forskel mellem den faktiske og forventede udvikling. Men der mangler også at blive vedtaget fælles standarder på

en række områder. Man har eksempelvis i ca. 10 år arbejdet med en standardisering af el-stikkontakter uden held.

Ses der på fortjenesten i fremstillingserhvervene er der stadigvæk forskel mellem USA og EU og Japan, fortjenesten i USA er således mindst. Dette vidner om mindre konkurrence i EU, formentlig bl.a. som følge af beskyttelse mod import fra tredje lande.

Den fri bevægelighed for finansielle tjenesteydelser er nok den del af Det indre Marked, der mest har udviklet sig som forventet. Dette skyldes at denne frie bevægelighed for kapital blev opstillet som en nødvendig forudsætning for at gennemføre ØMU'en. Antallet af bankforretninger over grænserne er vokset, og der har været en svag tendens til konvergens på rentemarginalen mellem landene.

Arbejdskraftens frie bevægelighed over grænserne skulle bidrage til at løse EU's strukturelle beskæftigelsesproblemer. Der er således relativt stor forskel mellem ledighedsniveauet i de forskellige regioner i EU. Arbejdskraftens mobilitet over grænserne er minimal. Der er dog kun i begrænset omfang iværksat arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger på fællesskabsplan. Reglerne for de enkelte arbejdsmarkeder (bl.a. regler om arbejdstid, børnearbejde, orlov, ligestilling, opsigelse) - *den sociale dimension* - er forsøgt ført ud i livet, men arbejdet med dette går langsomt. Storbritannien har længe været imod, men også parterne på det danske arbejdsmarked har været imod, da de fleste af reglerne for arbejdsmarkedet i Danmark er forhandlingsstof mellem LO og DI og kun sjældent egentlig lovgivningsstof.

Trods de gode hensigter er der stadigvæk mange hindringer for en realisering af det indre marked. Nationale erhvervsstøtteordninger er fortsat udbredte i EU. Konkurrence ved offentlige licitationer er fraværende og endelig er skattesystemerne (især afgifts- og momssatserne)